

Nevenka Korpi *

»FÜMI PA TUDI VZIMI ROŽE CV TEJO«

Prispevek podaja pregled delovanja PD »Janez Trstenjak« Hum. Društvo, ki je bilo ustanovljeno že v za etku 50. let 20. stoletja, se na rtno ukvarja z zbiranjem in ohranjanjem ljudskega izro ıla tega obmo ja, hkrati pa ta znanja prenaša tudi na mlajše generacije.

Slika 1: Aranžma z rožami iz krep papirja, 2002. leta.
Iz etnološke fototeke Muzeja Ormož.

Prosvetno društvo »Janez Trstenjak« Hum pri Ormožu

PD »Janez Trstenjak« Hum je bilo ustanovljeno leta 1951. V prvih letih so lani ve inoma skrbeli za organiziranje kulturnih prireditev v samem kraju. Prirejali so krajevne in ob inske proslave, številne dramske igre, v katerih so sodelovali igralci vseh generacij... V tem asu je bila na Humu podružni na šola, ki je delovala do leta 1988. Pod mentorstvom Mimice PIŠEK so nastale številne gledališke predstave. Posebnost so predstavljali priljubljeni »Veseli ve eri« z doma im ansamblom Fran eka Žibrata in s pevko Mimico Veldin, v katerih so nastopali skoraj vsi lani društva. V tem asu je deloval tudi šolski pevski zbor, iz katerega je nastala odrasla pevska skupina. Društvo je pod vodstvom Ton ke De ko prirejalo tudi plesne te aje. lani društva so za eli s prikazovanjem številnih starih ljudskih obi ajev, šeg in opravil, npr. kolin, s prikazovanjem del v goricah, s poudarkom na trgatvi, napitnicah in pesmi o vinu. Obujali so ženitovanjske obi aje »gostüvaja«, pridelovanje in obdelavo lanu, » esanje« perja, odhode fantov k vojakom ter obujali spomine iz otroštva.

* Nevenka Korpi , kustosinja etnologinja, Muzej Ormož,
Kolodvorska cesta 9, 2270 Ormož.

Zbiranje in ohranjanje ljudskega izro ıla

Prosvetno društvo »Janez Trstenjak« Hum pri Ormožu se z na rtnim zbiranjem, ohranjanjem in oživljanjem ljudskih pesmi s tega obmo ja ukvarja že preko trideset let. Skupina ljudskih pevcev v okviru PD »Janeza Trstenjaka« Hum deluje od leta 1976. V prvem letu delovanja je skupino vodila Mimica Pišek, ki je bila širši ormoški kulturni javnosti znana kot dolgoletna predsednica ZKPO Ormož. Od 1997. leta (po smrti Mimice Pišek) je bilo mentorsko delo zaupano dolgoletni sodelavki, tajnici društva Ani Ratek, ki je prevzela vodenje skupine, raziskovanje ljudskih pesmi, šeg in obi ajev in vodi skupino še danes. Društvo se je usmerilo v aktivno zbiranje ljudskih pesmi, besedil, napevov in se pripravljalo za številne nastope na revijah »Ljudskih pevcev« po doma i ob ini, okoliških krajih in drugod po Sloveniji. Kvaliteta in redno delo sta skupino pripeljali do nastopa na državnem sre anju »Ljudskih pevcev«. Številni nastopi so doživeli tudi snemanje radijskih oddaj o ljudskih pesmih na razli nih radijskih postajah.

Slika 2: »Cve arka« Ana Ratek s Huma«, 2007. leta.
Iz etnološke fototeke Muzeja Ormož.

Društvo se ukvarja z ohranjanjem obi ajev ob Valentinovem, ko se »pti ki ženijo«, saj je bil to v preteklosti prav poseben praznik otrok na našem obmo ju. Posebno pozornost okolice in javnosti je društvo pritegnilo z neobi ajno dejavnostjo, ki so jo poimenovali »bu ijada«. To je letna predstavitev pridelovalcev jedilnih in okrasnih bu , kjer izdelujejo tudi razli ne likovne izdelke iz bu v kombinaciji z

drugimi naravnimi materiali. Namen tovrstnega sre anja je predvsem zbiranje in izmenjava razli nih bu nih semen in receptov iz bu nih jedi. Sodelujejo pa tudi na vsakoletnih velikono nih delavnicah, ki obujajo in predstavljajo tradicionalno velikono no kulinariko. Prisotni so tudi na delavnicah v mesecu decembru, na katerih izdelujejo miklavževe šibe, parklje in Miklavže iz testa.

lani društva s Huma so se kmalu po ustanovitvi društva za eli ukvarjati tudi s »cve arstvom«, to je z raziskovanjem in izdelovanjem rož iz papirja, ki je del tradicije kraja. Neko so bili vsi prostori, v katerih so se odvijali pomembnejši dogodki, okrašeni s cvetjem iz papirja, pa najsi je šlo za cerkvene praznike ali pa za druge pomembnejše dogodke, ki spremljajo loveka od rojstva, poroke do smrti. Sicer je bilo izdelovanje rož iz krep papirja do druge svetovne vojne na obmo ju Huma zna ilna doma a obrt. Tako je še danes vodilo »cve ark« s Huma pri izdelovanju rož iz krep papirja »*FŪMI PA TUDI VZIMI ROŽE CV TEJO*«.

»Cve arstvo« oz. dediš ina izdelovanja rož iz krep papirja

Izdelovanje rož iz krep papirja spada med spretnosti, ki vklju uje vrsto delovnih opravil in izdelkov. Te izdelujejo ženske na svojih domovih za razli no uporabo. Žal o tej obrti na širšem ormoškem obmo ju v preteklosti, razen ob ohranjenem fotografskem gradivu, nimamo na voljo dovolj ohranjenih materialnih virov. Na ormoškem obmo ju je še nekaj poznavalk oziroma izdelovalk, ki znajo iz krep in povoš enega papirja izdelovati cvetove in jih nato oblikovati v cvetne in druge cvetli ne aranžmaje. Ene zadnjih mojstric te obrti so lanice PD Janeza Trstenjaka s Huma pri Ormožu. Vzpodbudno je, da se prav »cve arke« s Huma, pod vodstvom ge. Ane Ratek, že vrsto let ukvarjajo s cve arstvom, to je z raziskovanjem in izdelovanjem rož iz krep papirja, ki je del tradicije kraja.

Slika 3: Aranžma z rožami iz krep papirja, 2008. leta. Iz etnološke fototeke Muzeja Ormož.

lanice društva so z raziskovanjem šeg, povezanih s to vrstjo ljudske umetnosti, dosegla zanimivo, ve jo zbirko papirnatih rož, ki jih predstavljajo na številnih delavnicah in razstavah. Njihovi aranžmaji rož iz krep papirja so krasili prizoriš a kulturnih dogodkov s podro ja ljudskega petja, nastopov in revij folklornih skupin. Pri ohranjanju tega izro ila še posebej izstopa predsednica društva Ana Ratek, ki se je te spretnosti nau ila od mame, Slavice Novak, dodatna znanja pa je dobila še od Otilije Kolari , Katarine Ivanuša, Neže Zlatnik, Pavle Ge , Milice Zemlj in Antonije Zorjan. Te so znale izdelovati specifi ne rože. Prvo delavnico je Ana Ratek vodila, na povabilo Alenke Šalamun, leta 1995 na Osnovni šoli Ormož. Že leta 1996 pa je, v sodelovanju z Andragoškim centrom v Ljubljani, sodelovala na sejmu vseživljenjskega u enja na Gospodarskem razstaviš u v Ljubljani. Eden ve jih projektov je bilo leta 2002 sodelovanje s Pokrajinskim muzejem Ptuj, Enoto Ormož pri pripravi razstave »Cve arstvo« oz. Dediš ina izdelovanja rož iz krep papirja na ormoškem obmo ju. Dejavnost izdelovanja rož iz papirja je bila opažena in ve krat predstavljena tudi v asopisih, revijah, na TV. Ana Ratek je za svoje ve letno delo oblikovanja rož iz papirja pridobila leta 2003 certifikat Obrtne zbornice Slovenije »Izdelek doma e obrti«, ki ji ga je dodelila komisija pod vodstvom priznanega etnologa profesorja dr. Janeza Bogataja. Certifikat za izdelovanje papirnatih rož sta leta 2006 dobili tudi lanici društva Angela Jurši in Ana Jaušovec.

Slika 4: lani PD Janeza Trstenjaka s Huma pri Ormožu s svojimi izdelki, 2008. leta. Iz etnološke fototeke Muzeja Ormož.

Društvo sodeluje s svojimi rožami iz papirja na številnih krajevnih in ob inskih prireditvah, delavnicah ter razstavah. lani društva s Huma se zavedajo, da je izdelovanje rož iz papirja kulturna dediš ina, ki jo moramo ohranjati in negovati. Povezana je s šegami vsakdanjega in prazni nega življenja tukajšnjega prebivalstva. Svoja znanja prenašajo na mlade. Povezni so tudi s TIC Ormož,

kjer lahko obiskovalci dobijo informacije o delovanju društva. S krasitvijo s »cve arskimi« izdelki pa sodelujejo tudi na razli nih prireditvah na ormoškem obmoju (npr. krasitev mesta z »duhi« v asu pusta, na rokodelskih tržnicah). Njihove udovite umetnine iz papirnatih rož in okrase iz naravnih materialov pa smo lahko obudovali tudi že na gostovanjih zunaj naših meja.

Rože iz krep papirja po obliki in izbiri barv sledijo bogati dedišini njihovega izdelovanja v preteklosti. Danes predstavlja obliko ro ne spretnosti žensk, ženske pa se z njo ukvarjajo na svojih domovih. Izdelovanje rož je vezano predvsem na obmoje Huma, kjer se opira na tradicijo ali dedišino izdelkov iz preteklosti, hkrati pa ohranja vse sestavine tradicionalnosti in izvirnosti.

Slika 5: Z rožami iz krep papirja okrašena kapela. Okolica Ormoža v 30. letih 20. stol. Iz etnološke fototeke Muzeja Ormož.

O izdelkih »cve ark« danes ve ne moremo govoriti kot o izraziti doma i obrti, temve je primerneje govoriti o doma i ali hišni dejavnosti. V preteklosti to v glavnem niso bili izdelki za vsakdanjo, ampak za dekorativno rabo. »Cve arstvo« je bilo do srede prejšnjega stoletja kot obrt v središ u hišnega življenja ter odraz raznih oblik družabnih sreanj. Izdelovanje rož iz papirja je bilo že od nekdanj predvsem delo ženskega dela družinske skupnosti. Z izdelovanjem rož so si v preteklosti, kakor tudi še danes, dekleta in žene krajšale predvsem dolge zimske ve ere. Izdelovanje papirnatih rož je bilo kot ro no delo pomemben del preživljanja prostega asa. Tako so ženske izdelovale rože zlasti pozimi, ko ni bilo dela na polju, ali pred posameznimi dogodki, prazniki. Najve so jih naredile v asu med boži em in veliko no jo. Ve no cvetove rože iz papirja pa so neko skupaj z zimzelenim rastjem krasile kapele, cerkve, svatovska obla ila, prazni ni kruh in vence ob pogrebih. Tudi ob boži u so krasili jelke s papirnatimi rožami. Da pa rož ne bi uni il dež, so jih povoskali.

Izdelovanje papirnatih rož pa je pomenilo tudi obliko družjenja žensk. Ob izdelovanju rož so se razvili posebni družbeni odnosi, saj so si ženske izmenjevale izkušnje, govorile so o ljubezenskih in drugih zvezah, pele itd. Pele so pesmi, ki so opevale lepoto posameznih rož in z njimi povezanih praznikov.

Neko so bili vsi prostori, v katerih so se odvijali pomembnejši dogodki, okrašeni s cvetjem iz papirja, pa najsi je šlo za cerkvene praznike ali pa za druge pomembnejše dogodke, ki spremljajo loveka od rojstva, poroke do smrti. Šopke in cvetje iz povoš enega papirja so »cve arke« izdelovale za različne namene in potrebe. Manj za vsakdanjo rabo in bolj za posebne priložnosti. Najpogostejši izdelki so bili poro ni šopki, diademi za nevesto in šopki za pri e ter svate. Pri tem so veljala dolo ena pravila, ki so natan no dolo ala, kakšna mora biti velikost in oblika šopka ali cvetov za posamezne sodelujo e v ceremonialu. Izdelovale so tudi šopke za nabornike, ki so jih ti nosili na reverjih suknji ev. Ti šopki so bili po pravilu ve ji kot poro ni in so bili okrašeni z dolgimi trakovi. Izdelovale so tudi posamezne cvetove, cvetje za velikono ne presmece, cvetne vence in šopke za okras kota z razpelom v hiši, za okras znamenja na polju ali ob cesti in za vaške kapelice. Doma e izdelovalke papirnatega cvetja so krasile tudi notranjš ino cerkva, še posebej ob slavnostnih priložnostih (ob žegnanjih, prvih obhajilih, vnebohodu). Posebno obliko okraševanja bivalnih notranjš in pa še danes predstavlja kombinacija papirnatega cvetja s slamnatim okrasjem in svežim zelenjem, kar je v navadi zlasti v severovzhodni Sloveniji, in sicer na gostijah ali ob boži u. S papirnatimi rožami so okraševali tudi prazni ne pletene poga e in kruhe (bosmane), kruh na poro ni gostiji itd.

Pri izdelovanju rož potrebujejo naše »cve arke« s Huma veliko potrpežljivosti in domišljije. Nekatere enostavnejše rože jim uspe narediti že v nekaj minutah, za mnoge pa potrebujejo ve asa. A ker ena cvetica ne pomeni veliko in jih morajo narediti vsaj za šopek, je dela kar precej. Ko pa se odlo ijo za povsem nov cvet, mine kar nekaj asa, da ugotovijo, kako bi ga izdelale. Izdelovanje novih cvetov je zanje še poseben izziv. Iz papirja izdelujejo različne cvetove, najpogosteje pa se lotevajo irisov, šmarnic, aster, narcis, zvon kov, vrtnic, nageljnov, son nic, lilij, trobentic, tulipanov. Izdelovalke ro no oblikovanega cvetja iz barvnega krep papirja s Huma v zadnjih letih z izdelki uspešno nastopajo na najrazli nejših razstavah in prireditvah ali pa organizirajo te aje. Svoja znanja o izdelovanju rož prenašajo na mlade ljudi. Izdelovanje papirnatih rož je del dediš ine, ki se je ohranila v današnji as in predstavlja dokument nepretrganega ustvarjalnega procesa, ki je živel in se

prenašal iz generacije v generacijo. Izdelovanje papirnatih rož se torej danes ne ohranja le kot dediščina, ki so jo »cve arke« prevzele iz preteklosti, ampak tudi kot dediščina, ki jo same ohranjajo, razvijajo in ustvarjajo. Že neko je bil poglavitni material za izdelovanje rož barvni krep papir. Papirnate rože izdelujejo z izrezovanjem cvetnih in stebelnih listov iz papirja, ki jih nato povežejo.

Rože iz papirja lahko razdelimo v več skupin. Prvo predstavljajo izdelki, ki so tako po uporabi gradiva kot tudi po motivih vezani na dediščino in so povezani s posebnimi priložnostmi (cerkvenimi prazniki, porokami, ...). V ostale skupine pa spadajo rože, ki jih izdelovalke izdelujejo v povezavi s posameznimi letnimi časi. Te izdelke lahko imenujemo interpretacija dediščine, saj »cve arke« pogosto posnemajo rože iz narave in jih sestavljajo v papirnate cvetne aranžmaje. Tukaj še lahko govorimo o tipih njih oz. tradicionalnih »cve arskih« izdelkih. Seveda pa v zadnjem času nastajajo tudi nove oblike »ustvarjalnosti« na področju izdelovanja papirnatih rož.

Postopek pri izdelavi papirnatih rož je zelo zahteven. »Cve arka« najprej od zvitka krep papirja odreže nekaj centimetrov širok trak, ga nekajkrat pregane in izreže obliko cvetnih listov. Lahko pa izreže tudi vsak list posebej in jih sestavlja. S škarjami liste zavije, nato pa trak, izrezan v obliki cvetnih listov, zviže v cvet, ga spodaj stisne ter ovije z drobno žico, ki je hkrati pecelj. »Cve arka« s trakom iz zelenega krep papirja ovije žico, ob tem pa dodaja zelene liste, ki si jih je pripravila že prej. Na koncu jih lahko tudi poveže in oznamo in v raztopljen vosek in mrzlo vodo. Rože nato oblikuje v različne šopke in cvetne aranžmaje. Cvetovi so dobri posnetki pravih cvetov iz narave. Pri izdelovanju rož iz papirja uporabljajo »cve arke« le malo pripomočkov: papir, škarje, žico, palčke, kvačke, iglo in spretno roko. Izdelki so po svojih oblikah in barvah zelo zanimivi, njihovo izdelovanje pa temelji na veliki meri ustvarjalnosti in domišljije izdelovalke.

Slika 6: Venček z rožami iz papirja. Izdelala ga je članica PD »Janez Trstenjak«, Hum pri Ormožu, 2004. leta. Iz etnološke fototeke Muzeja Ormož.

Skoraj za vsako priložnost so izdelale določene cvetne. Tako so npr. marjetice in šmarnice izdelovale za »bogečove koteke« in okraševanje kapel, sestavni del šopkov nabornikov so bili rdeči in nageljni, za poročne šopke pa so najpogosteje izdelovale vrtnice.

Rože iz papirja dobivajo danes svoj novi pomen v notranji opremitvi, predvsem v uporabi cvetnih aranžmajev kot dekorativnih izdelkov. Iz vaškega ali kmekega okolja se selijo tudi v mesto in postajajo del splošne stanovanjske mode.

Dediščina obujanja in gojenja ljudskega petja

Lani društva se zavedajo, da tukajšnja ljudska pesem predstavlja bogato kulturno dediščino, ki jo moramo ohranjati in negovati. Povezana je s šegami vsakdanjega in prazničnega življenja tukajšnjega prebivalstva. Ljudska pesem je pesem našega podeželja, ki je prehajala iz roda v rod, od pevke do pevke, pesem vsakdanjosti in prazničnih dni. Pesmi, ki jih pojejo lani društva, so prebivalci na širšem območju Huma peli že na začetku preteklega stoletja, nekatere pesmi pa so se ohranile že iz konca 18. stoletja. Pesmi so se ohranjale z živim petjem v družinskih krogih, po vaseh Hum, Loperšice, Frankovci, Pušenci, Šalovci, Pavlovci in verjetno še v drugih bližnjih vaseh. Lani društva si besedila pesmi zapisujejo, jih zbirajo ter na različnih srečanjih skupin ljudskih pevcev tudi predstavljajo. Pogosto gre v zapisu pesmi za prepis rokopisnih zapiskov pesmi s tega območja. Tako imajo zbranih in zapisanih že okrog 120 besedil vsebinsko različnih pesmi.

Priznanje društvu in njihovemu delu je tudi v tem, da se številna društva, pevske skupine in posamezniki zgledujejo po PD »Janez Trstenjak« Hum in negujejo ljudsko pesem. Ob poslušanju pesmi članov društva, ob udovanju njihovih udovitih umetnin iz papirnatih rož in okrasov iz naravnih materialov lahko mirno rečejo, da Humani z okolico gotovo niso »sami kamenari in lumpi«, ampak so topli, srčni in kulturno bogati ljudje, ki si prizadevajo ohranjati tukajšnje ljudsko izročilo.

Ljudske pesmi, ki jih pojejo lani Prosvetnega društva »Janez Trstenjak« Hum pri Ormožu vsebinsko delimo na več skupin.

Nabožne pesmi

Imajo versko vsebino, govorijo o Bogu, Mariji, o romarskih poteh ali opevajo lepoto doma in cerkve. Prepevali so jih v cerkvi, pri kapelah ali pa tudi doma.

Pesmi o smrti, žalostinke

So pretresljive, opevajo resne in otožne in žalostne dogodke iz vsakdanjega življenja. So polne tragičnih dogodkov, v katerih posamezniki težko prebolevajo izgubo najdražjih. Besedila govorijo o smrti,

umrljivosti, o dušah v vicah, o ve nosti, o šegah ob smrti, o pogrebu in o slovesu svojcev od umrlega. Med te pesmi spadajo pesmi slovésa, kjer besedila govorijo o nenadni smrti zaradi nesre e, uboja, umora.

Svatovske pesmi

Bile so del svatbenih šeg. Po vsebini so vesele, šaljive in zbadljive. Govorijo o svatbah, poslavljanju neveste od samskega stanu in od doma, omenjajo slovo od o eta, matere, bratov, sester, prijateljev ter o nevestinem prihodu na novi dom. Tudi nekatera besedila zdravlji so namenjena ženinu in nevesti.

Mati te je poškopila

Mati te je poškopila
z blagoslovljeno vodo,
milo se je zasolžila,
svatje vriskajo, pojo.

Sre no bodi ti, nevesta,
v novo dobo pred oltar.
Gladka ti je danes cesta,
ali svet je poln prevar.

Prstan se ti na roki sveti,
danes ti je še láhak,
morda ti postane z leti
temen, tesen in težak.

Ti ne veš, kaj vse te aka,
lovek stalno sre en ni,
danes poje, jutri plaka,
malo ti je jasnih dni.

Cvetja naj nebo natrosi
ti med trnje tu in tam,
vsak svoj križ najlažje nosi,
ki naloži si ga sam.

Pózaf in

Pózaf in je lüšno biti,
rad se veselim,
pósko iti, nórce b iti,
vedno si želim.
Svoj klubu ek okrasiti
mora pózaf in,
na gostijo vábit príti
sr no si želim.

Žénjo se je Jurkov Fran ek
dol na Štajersko,
vabit pride Briškov Ton ek
s svojo palico,
na palici srebrni zvon ek
milo cingeta,
Bog naj živi doma ijo
našo prleško.

Hišice lepó poméste,
bistre Prle ke,
štrüce pa v pe zložite
in poga ice.

Ta as fantje zaprezite
iskre cüzike,
tja ez cesto pohitite
v blatne Püšnce.

Ljubezenske pesmi

So izpovedne, ustveno ubrane. Njihova vsebina se nanaša na izpovedovanje ljubezni med fantom in dekletom ter na posledí ne dogodke. Vsebinska teh pesmi je nagajiva, šegava, zamerljiva in ljube a.

Dekleta, poslušajte

Dekleta, poslušajte,
ljubezni se ne vdajte,
ne veste, kaj je to,
od fanta vzet' slovo.

Jaz nisem poslušala,
ljubezni sem se vdala,
ne mine leto dni,
se z drugo poro i.

So mam'ca me svarili,
lepo so me u ili.
Poslušaj, dekle ti,
kaj fanti naredi.

Pivske pesmi

Obmo je Huma je obmo je goric in vina. Zato so vinske pesmi nastale ob pitju dobre vinske kapljice, ob delu v goricah, poslušanju pesmi klopotca in obiranju grozdja. Razlikujemo pesmi, ki so nastale v hvalo trte, vina, ter pesmi o pivski družbi, kot so napitnice ali zdravice. V obojih so primeri s krš anskimi motivi, saj se zahvaljujejo npr. Bogu za vino. Mnoge napitnice vabijo k pitju vina. Veliko teh pesmi ima šaljiv zna aj, ko govorijo o vinski družbi, bahatih pivcih in posledicah pijan evanja.

Šaljive pesmi

Nastale so kot odraz skupnega dela na kmetiji, polju, njivi, v vinogradu. Skupna dela in opravila, številna druženje so popestrili s šalami na svoj ra un, na ra un odnosov med možem in ženo, na ra un prijateljev, znancev, sosedov. Ljudje so se v njih znali ponor evati iz stvari, ki so jih sami doživljali ali so se dogajale sosedom.

Pripovedne pesmi

Pripovedujejo o posameznih dogodkih iz tega ali onega kraja, o zanimivostih tujih dežel, o davnih zgodovinskih dogajanjih. Pomembne so zaradi dolge ohranjenosti in kot spomin na zgodovinske dogodke.

Vojaške pesmi

Najpogosteje opevajo žalost dekleta ob odhodu fanta na vojsko, smrt vojaka, žalost matere ob pretresljivi novici ob smrti sina. Zato so te pesmi globoko loveško ute e in pretresljive. Pesmi govorijo o vojaš ini, dolgosti in težavah vojaškega življenja, o slovesu od doma ega kraja, svojcev, ljubice, strah pred nevarnostjo smrti v vojni.

Pesmi o Humu

V teh pesmih Hum ani prepevajo o sebi. Odkrivajo nam vsakdanje življenje tukajšnjih ljudi, njihov miselni in ustveni svet. Pesmi so šaljive, saj se Hum ani v pesmih nor ujejo iz sebe. Kljub temu pa je iz njih razbrati pripadnost doma i vasi in zemlji, pesmi pa opevajo tudi lepoto tukajšnjih deklet.

Prav lepa je stezica vglajena

Prav lepa je stezica vglajena,
na humsko vas navajena,
tralala, lalala, lalala,
na humsko vas navajena.
Tam sredi vasice en križ stoji,
okoli gater z rožicami,
tralala, lalala, lalala,
okoli gater z rožicami.

Ta prva je rožica lilija,
Marija je usmiljena,
tralala, lalala, lalala,
Marija je usmiljena.

Ta druga je rožica gatroža,
Marija je brezmadežna,
tralala, lalala, lalala,
Marija je brezmadežna.

Ta tretja je rožica rožmarin,
da Jezus je Marijin sin,
tralala, lalala, lalala,
da Jezus je Marijin sin.

Fumi sami kamenari (besedilo ob pritrkavanju humskih zvonov na ivanjsko nedeljo)

Fumi sami kamenari,
fumi sami lumpi,
lumpi, lumpi.

Fumi sami kamenari,
Joža, Fran a, Tin a, Van ,
lumpi, lumpi.

Fumi sami kamenari,
gnes na slami, zütra v jami,
lumpi, lumpi, lumpi,...

(Op.: f-umi – Humi oz. na Humu; kamenari – delavci v nekdanjem kamnolomu na Humu)

Humska

Vse drugo vam zdaj iz misli pustim,
od humske vasi vam zapeti želim.

Na hrib ku zelenem nam hišca stoji
in v drevju cveto em nam pti ka žvrgoli.

Na hrib ku prelepem nam cerkev stoji,
v goricah krog nje pa se pesem glasi.

V tej vasi je dosti mladih deklet,
ki znajo za delo prav pridno prijet.

So izvrstne plesalke in znajo zapet
in znajo tudi fante prav rade imet.

Pa škoda je, fantje, vseh vaših stopinj,
da hodite v drugo vas klicat deklin.

V jeseni na Humu je posebej lepo,
ko v goricah klopotci pojo.

Klju ne besede

Cve arstvo, dediš ina, ljudsko izro ilo, krep papir,
pesmi, obi aji.

Ustni viri

– lani PD Janez Trstenjak, Hum.

Literatura

– Nevenka KORPI : »Cve arstvo« oz. Dediš ina izdelovanja papirnatih rož na ormoškem obmo ju. Ormož, 2002.

Povzetek

lani društva s Huma so vsestransko aktivni, saj obujajo mnoge šege in navade doma ega kraja. Za eli so s prikazovanjem številnih starih ljudskih obi ajev, obujanjem obi aja Zelenega Jurija, šeg in opravil, npr. kolin, s prikazovanjem del v goricah, s poudarkom na trgatvi, napitnicah in pesmi o vinu. Tako se ukvarjajo z izdelovanjem vencev iz žitnega klasja in zeliš , izdelujejo tudi otroške igra e iz naravnih materialov (vuge, fu kece, pupe, obla enje gumbov), oblikujejo izdelke iz koruznega li ja, spletajo vence iz zimzelena in z njimi okrasijo cerkve in kapele ob cerkvenih praznikih. Njihovo ustvarjalnost pa lahko ob udujemo tudi ob velikono nih in boži nih aranžmajih in okraskih ter na rokodelskih tržnicah. Obujali so ženitovanske obi aje »gostüvaja«, pridelovanje in obdelavo lanu, » esanja« perja, obujanje obi ajev izdelovanja izelkov iz vrbovega, brezovega in srobotovega šibja, odhode fantov k vojakom ter obujali spomine iz otroštva. S to tradicijo nadaljuje društvo še danes. Usmerilo se je v aktivno zbiranje ljudskih pesmi, besedil, napevov. Njihova posebnost pa je izdelovanje rož iz krep papirja.